

(Време, 14.05.2009)

Да ли идем у Сарајево? Не идем. А зашто не идем?

Осамдесетих година прошлог века знало се десити да се, обично петком или суботом увече, хулигани из околних махала у великим групама сјуре у центар Сарајева.

Подигли би прописну буку, полупали би понеки киоск, некеме би *направили цубокс на леђима* . А онда би се вратили у своје махале, оставивши град у неред.

Надлежни органи би наредног јутра неред почистили и живот би наставио да тече устаљеним током.

Рекло би се, ништа посебно. Хулигански испад сличан било ком хулиганском испаду у било ком другом граду.

Знало се десити и да понеки сарајевски клинац, приликом излета на околне планине, добије батине од локалних клинаца.

Опет ништа посебно. И ништа специфично.

Сарајево и ја

Пише: Владимир Кеџмановић
недеља, 17 мај 2009 11:35

Али, само на први поглед.

Јер махалски походи на центар града, сарајевске Србе, а можда и Хрвате, нису могли да не подсети на призоре из Андрићевих књига, када, у смутним временима, башибозук и фукара преузму власт и када су угрожени пристојни људи све три вере, али су хришћани угрожени више него муслимани, а православци су, по правилу, најугроженији.

Као што батине добијене на излету сарајевске Муслимане, а можда и Хрвате, нису могле да не подсети на приче из старих времена о хајдуцима који пресрећу турске караване и *сјеку Турке на буљуке*

Чињеница да су батине од махалских Муслимана добијали и градски муслимански клинци, а да су Срби са околних планина знали да *направе шубокс на леђима* и покојем сарајевском Србину, није могла много да промени на ствари.

Истина, управо такви примери су гласно истицани, како би се нагласило да у босанској мултиетничкој идили национална припадност није битна и како су чак и силеције истински мултикултуралци.

Али, једно је оно што се гласно говори, а друго оно што остаје прећутано.

А када је престало да се ћути, сарајевски Муслимани су почели гласно да протестују против примитивизма сељака са брда, док су сарајевски Срби почели да са све већим страхом бацају поглед на околне махале.

Било је потребно само да се *сељаци* са брда и *фукара* из махала наоружају, па да историјска литература постане стварност.

Срби су са брда пуцали по граду. И малтретирали и убијали Муслимане који им падну у

шаке. Муслимани су из града пуцали на Србе. И малтретирали и убијали сарајевске Србе који су у граду остали.

Чињеница да се ни српски ни муслимански војници нису обазирали на сународнике које угрожавају пуцајући на непријатељску страну, као ни да силеџијама на обе стране није било страшно да уз иноверне у поступак узму и своје, тешко да говори у прилог суштинског мултикултурализма.

У том рату, Срби су имали више оружја. Муслимани су имали ограничену војну и неограничену вербалну подршку Запада. У вербалну подршку је спадао и атест на мултикултурализам: муслиманска национална странка парадоксално је проглашена борцем за очување непостојећег мултиетничког раја, насупрот другим двома националним странкама, а посебно српској, које непостојећу идилу разарају.

За симбол те идиле је одабрано управо Сарајево. Које је, након потписивања мира, припало Муслиманима. Који су у међувремену променили национално име у Бошњаци. А симбол мултиетничке идиле постао је готово једнонационалан град. Што поборницима мантре о мултиетничности не смета да је понављају. Јер атест на мултиетничност је део ратне помоћи добијене са Запада. А мир је, зар не, наставак рата другим средствима. А у рату се оружја које има нико паметан не одриче. Уколико чињенице не одговарају мантри, тим горе по њих.

Тако ствари стоје са Сарајевом. А где сам ту ја?

Љубитељи мултиетничке мантре вероватно ће рећи да сам управо у редовима које сам претходно исписао. Јер они, рећи ће, говоре о мени а не о Сарајеву. И делимично ће бити у праву. Ти редови заиста говоре понешто о мени, као што сваки спис говори понешто о свом аутору. Али, мораће добро да се потруде да докажу како оно што сам рекао о Сарајеву није истина. И тешко да ће им се труд исплатити.

Следи фамозно питање које ми је претходних месеци безброј пута постављено:

Сарајево и ја

Пише: Владимир Кеџмановић
недеља, 17 мај 2009 11:35

Да ли идем у Сарајево?

Не идем.

А зашто не идем?

Зато што, ако нисам учествовао у оружаном рату, нећу ни у продужетку мирним средствима. Не очекујем од Сарајева да буде мултикултурална средина, када већ то нису ни остале средине на подручју некадашње Социјалистичке Републике Босне и Херцеговине. Али немам нерава да слушам како јесте оно што није. То није разговор. То је балканска дипломатија.

А одакле ми идеја да би у Сарајеву, уз споменик жртвама гранатирања, требало да буде подигнут и споменик жртвама унутрашњег терора?

Одатле што све жртве заслужују споменик.

А шта мислим, зашто такав споменик није подигнут?

Зато што би његово постојање довело у питање мантру о херојском, мултиетничком отпору агресији. Јер како отпор може бити херојски када браниоци малтретирају и убијају цивиле? И како може бити мултиетничан када се цивили који ће бити малтретирани и убијани бирају по националном основу?

А да ли је могуће да немам да кажем о Сарајеву ништа лепше од онога што сам рекао?

Имам, али нећу. Не желим да ружним контекстом скрнавим лепе успомене.

Сарајево и ја

Пише: Владимир Кеџмановић
недеља, 17 мај 2009 11:35

(Аутор је књижевник, рођен у Сарајеву 1972, живи у Београду, писац награђиваног романа *Топ је био врео*)